

EEN SUCCESVOLLE KWEK MET DE WITLIP PYTHON (*LIASIS ALBERTISII*).

Door: Bertus van der Heijden, Lepelstraat 8,
5446 AH Wanroy.

Inhoud: Korte beschrijving - Terrarium - Verzorging - Broeden - De jongen - Literatuur.

KORTE BESCHRIJVING

Liasis albertisii is door de opvallend witte lip-schubben in de overigens lakzwarte kop makkelijk van de andere slangen in zijn groep te onderscheiden. Het tamelijk lange, slanke lijf is dorsaal geelbruin tot zwart en ventraal wit van kleur. Het geslachtsonderscheid laat zich aan de hand van de sporen moeilijk vaststellen, daar de vrouwtjes vaak flinke sporen hebben, die ook qua vorm vaak niet te onderscheiden zijn van de sporen van de mannetjes. Ook het onderscheid in lengte en omvang, dat Trutnau (1984) vermeldt, is een slecht te hanteren onderscheid gezien de omvang en bouw van mijn dieren, waar beide mannetjes groter, Tanger en zwaarder zijn dan het vrouwtje.

Liasis albertisii wordt aangetroffen op enkele eilanden rond Nieuw Guinea en op Nieuw Guinea zelf (McDowell, 1975; Cogger, 1983).

Het biotoop van *Liasis albertisii* bestaat uit bosgebied vanaf de kust tot in het binnenland tot een hoogte van 1700 meter.

Voor een nauwkeurige taxonomische beschrijving, zij verwezen naar onder andere McDowell (1975) en Brongersma (1956).

TERRARIUM

De dieren zijn gehuisvest in een terrarium van 120x60x120 cm (lxbxh). Dit is een glazen terrarium met schuifruitens geplaatst op een houten bak met twee schuifladen en een verzonken waterbak. Eén van de schuifladen is verwarmd met een elektrisch kussentje, waarbij de temperatuur midden op het kussentje kan oplopen tot 35°C. Alleen in de schuifladen wordt turfmolm gebruikt deels omdat het isoleert tegen de koude en deels omdat turfmolm de ontlasting absorbeert zodat de dieren niet al te zeer in hun eigen ontlasting hoeven liggen. Bovendien zijn de schuifladen erg makkelijk schoon te maken. Het nadeel van een schuifladensysteem is dat je de dieren zelden te zien krijgt.

Het terrarium wordt verlicht door een 8 Watt TL-buis. De basistemperatuur in het terrarium loopt van ongeveer 24-28°C met als dieptepunt de onverwarmde schuiflade, die vaak slechts 22°C is. De turfmolm in de laden wordt licht vochtig gehouden.

VERZORGING

Omdat de dieren vrij nerveus en schuw zijn, dienen ze een ruim terrarium te hebben en/of goede schuilplaatsen. Nadat mijn dieren een goede schuilmogelijkheid hadden gekregen verloren ze uiteindelijk ten dele hun nerveuze en enigszins agressieve gedrag.

Over het algemeen zijn *Liasis albertisi* probleemloze eters van allerlei soorten knaagdieren en vogels. De dieren gebruiken de uiteenlopende temperatuurmogelijkheden, vooral de koude lade wordt zeer frekvent gebruikt. Eigenlijk wordt van de verwarmde schuiflade alleen gebruik gemaakt bij het verteren van voedsel waarbij ze vaak gedurende 2 à 3 dagen boven op het verwarmingskussen liggen. Baden doen de dieren zelden; wel komen ze regelmatig drinken.

Om de dieren tot paren te krijgen werden beide mannen in juli van het vrouwtje gescheiden en afzonderlijk in andere terraria ondergebracht. De temperatuur werd konstant laag gehouden op ongeveer 24°C. In het terrarium van het vrouwtje werd de verwarming in de schuiflade uitgedaan waardoor slechts een maximale temperatuur van ongeveer 24°C werd bereikt.

Half oktober werden de beide mannen bij het vrouwtje in het terrarium gezet, waar de temperatuur inmiddels weer op de oude waarde was teruggebracht. Zowel de mannen als de vrouw bleven ook tijdens deze "afkoelingsperiode" gewoon, zij het misschien iets minder vaak, eten. Van oktober tot half december werden geen duidelijke paringen of pogingen daartoe waargenomen en eigenlijk stond ik op het punt de dieren weer te scheiden en een maand later nog eens een nieuwe poging te wagen, toen de grootste man een veel onrustiger gedrag ging vertonen en veel vaker in de buurt van het vrouwtje ging liggen. Vanaf dat moment is de andere man in de koude lade blijven liggen en is gestopt met eten, terwijl de actieve man gewoon doorging met eten. Eind december zag ik voor het eerst iets wat op een paring leek; maar omdat deze paring in een schuiflade plaatsvond en ik bang was de dieren te storen, heb ik niet kunnen konstateren of de paring echt was.

Gezien het vervolg is het waarschijnlijk slechts een zeer schuchtere verkenning geweest. Want toen ik later vaststelde dat het nu om een echte paring ging lieten de dieren zich zelfs door het opentrekken van de schuiflade niet storen. De dieren lagen vrij rustig naast elkaar en de hemipenis stak duidelijk zichtbaar in de kloaka van het vrouwtje. Omdat de dieren zo volkomen rustig bleven, heb ik het risico genomen ze regelmatig te controleren en kon daardoor vaststellen dat deze paring gedurende 24 uur onafgebroken werd volgehouden. Opmerkelijk was dat het vrouwtje al ruim voor het

paren een duidelijke verdikking in het midden van het lijf had. Dit was niet afkomstig van voedsel, daar het vrouwtje al eerder gestopt was met eten. Na deze paring volgden nog twee korte paringen en daarna trok het vrouwtje zich terug in de verwarmde lade waar zij bijna konstant werd aangetroffen vaak liggend op het warmste gedeelte. Gedurende de tijd van de eiontwikkeling werden slechts enkele uitstapjes gemaakt naar de koude lade en dat dan voor hooguit een enkel uur.

Hierna heb ik de mannen van de vrouw gescheiden en samen in een ander terrarium ondergebracht. Hier weigerde de ene man nog steeds voedsel totdat ik hem alleen onderbracht in een ander terrarium. De dag daarop is hij weer gaan eten en eet sindsdien weer zonder problemen. Door dit gedrag vermoed ik toch een vorm van rivaliteit of in ieder geval van intimidatie tussen mannen.

BROEDEN

Omdat ik graag een poging wilde wagen om de dieren zelf te laten broeden, moest ik bedenken op welke manier ik dat zou willen doen, daar mij uit de literatuur slechts mislukkingen bekend waren (Trutnau, 1984; Ross et al, 1977).

Daarbij moest ik enerzijds rekening houden met het nerveuze karakter van de dieren en anderzijds toch zorgen voor een redelijke controle zonder het dier te storen. Het broeden in een schuiflade moest ik hierbij dan ook uitsluiten. Om te voorkomen dat de eieren in het begin teveel zouden lijden als de slang geen trouwe broedster zou zijn wilde ik een konstante basistemperatuur van 29°C hebben. Daartoe heb ik wederom een verwarmingskussen genomen en daar net zo lang isolerende lagen tussen het kussen en de broedbak gelegd tot ik in het substraat van de broedbak een konstante temperatuur van 29°C had. Overdag kon de temperatuur in het

terrarium oplopen tot 32,5°C.

Het substraat bestond, zoals ik dat ook toepaste bij *Chondropython viridis* uit vochtig, uitgekookt turfmoalm in een plastic bak van 8 cm hoog. De turfmoalm werd afgedekt door wasemkapfilters zodat de slang en de eieren niet rechtstreeks op de turfmoalm konden liggen. Op deze filters werd een bloempot met een rond uitgezaagd gat geplaatst. Om te zorgen dat het vrouwtje reeds vroegtijdig kon wennen aan haar nieuwe broedbak werden de laden afgedekt, zodat zij om zich te warmen en te verschuilen wel in de broedbak moest gaan liggen. De bloempot was zodanig opgesteld dat je er slechts met behulp van een spiegeltje en een zaklamp in kon kijken. De slang kon zodoende niet gestoord worden door bewegingen buiten het terrarium en het liet mij voldoende mogelijkheden tot controle. Eigenlijk vanaf de eerste dag dat de broedbak in het terrarium stond heeft de slang daar gebruik van gemaakt en is er vrijwel konstant in blijven liggen.

Op 1 april 's morgens om 7 uur zag ik dat ze bezig was met eieren leggen en kon ik één bijna rond ei, ter grootte van een ping-pong bal onderscheiden. Tegen 11 uur was ze klaar met eieren leggen en kon ik het aantal eieren schatten op elf. Om 12.15 uur begon het vrouwtje zich rond de eieren te wikkelen. De eieren die bij het leggen flink gerimpeld waren, waren rond die tijd weer glad getrokken. Na 8 dagen broeden begon het vrouwtje dof te worden en leek ze te moeten vervellen, wat op 12 april dan ook 's nachts plaatsvond. De dag voor de nachtelijke vervelling lag het dier vrij losjes om de eieren gedrapeerd en waren ze ook gedeeltelijk te zien. Onmiddellijk na de vervelling lag ze weer met gesloten lussen om de eieren. Op 22 april vond ik een klein, al ingedroogd onbevruucht ei buiten de gesloten lussen. Doordat ze van positie veranderde kon ik op 3 mei konstateren dat er twee eieren bedorven waren, maar blijkbaar de andere eieren, die er aan vastgeplakt zaten, niet hadden aange-

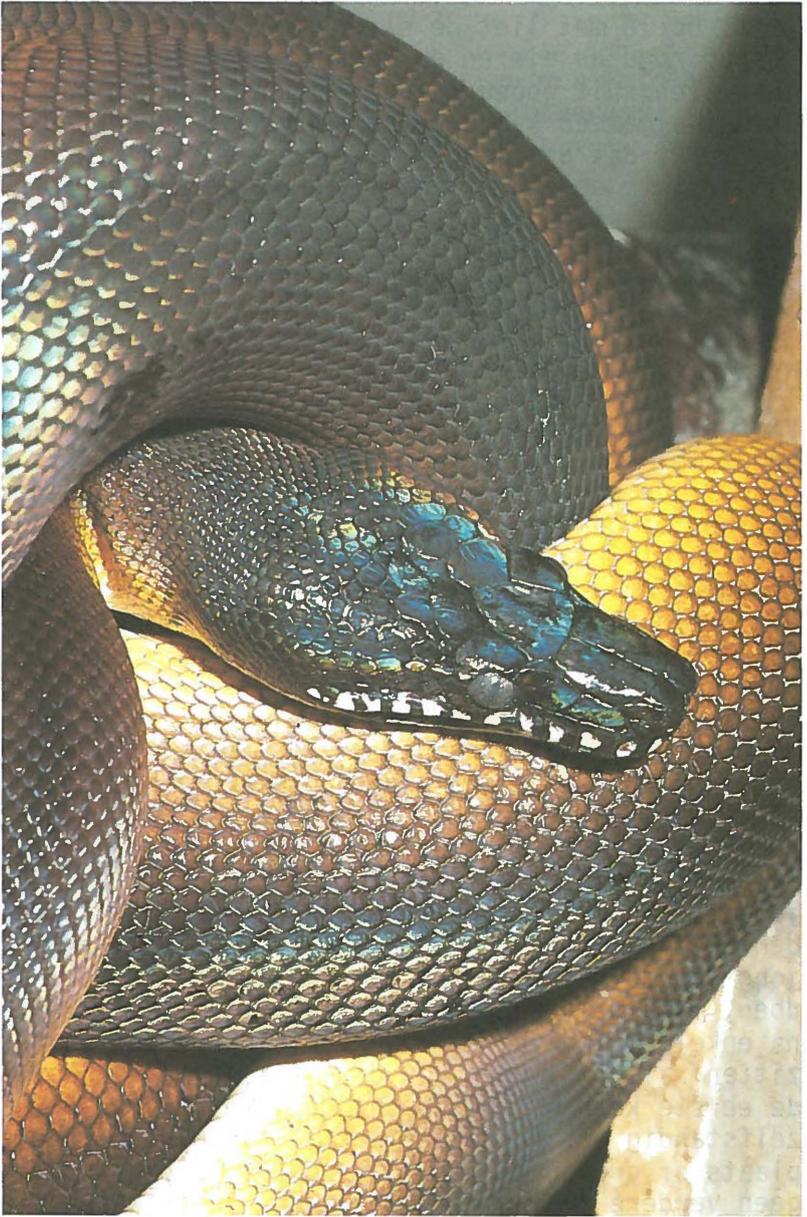

Foto 1. *Liasis albertisii*, volwassen vrouw/adult female. Foto: C.A.P. van Riel.

tast. Op 18 mei liet de slang haar kronkels wat lossen rond de eieren en leek ze weer te moeten vervellen. Dit gebeurde dan ook enige dagen later. In het algemeen kan over het broedgedrag worden opgemerkt dat de slang de eieren vaak opnieuw rangschikte en dan al tongelend al de eieren steeds opnieuw verkende. De broedtemperatuur gemeten aan de buitenkant van de eieren varieerde van ongeveer 30°C tot 33°C.

DE JONGEN

Vijfenzestig dagen na het leggen der eieren kwam op 27 mei het eerste kopje uit het ei 's morgens rond 9 uur en na drie dagen waren zeven slangetjes uit het ei gekomen en lag het vrouwtje om een uiterlijk blijkbaar goed ei, maar zonder dat er tekenen waren dat het ei uit zou komen. Op de vierde dag besloot ik dit ei open te maken en bleek er een levend maar helaas volledig vergroeid jong in te zitten.

Het eerste jong vervelde na twee weken en het laatste pas na vier weken. Bij de vervelling bleek een, in eerste instantie goed lijkend jong, toch een afwijking te hebben. De andere bleken ook na de eerste vervelling nog gezond. Van de jongen at er een onmiddellijk na de vervelling een dood nestjong muisje, de andere moesten gedwangvoerd worden. Bij de tweede poging tot voeren bleek het jong dat zelfstandig had gegeten, dit niet meer te doen, maar wel een ander jong at zelfstandig. Nu, na enkele malen voeren bleek er een systeem in te zitten: als de jongen het dode muisje meteen bij de eerste keer bij de kop hadden dan aten ze het zelfstandig op. Pakten ze het muisje op een andere plaats of grepen ze mis, dan hoefde je die dag geen verdere poging meer te wagen. Beter was dan te wachten tot de volgende dag voor weer een nieuwe poging.

